

PRAWO BILANSOWE

RACHUNKOWOŚĆ

„system ciągłego w czasie ujmowania, grupowania, prezentowania i interpretowania, wyrażonych w pieniądzu i bilansujących się, ogólnych i szczegółowych danych liczbowych o działalności gospodarczej i sytuacji majątkowej przedsiębiorstwa”

S. Skrzywan, *Teoretyczne podstawy rachunkowości*, Warszawa 1969, s. 5.

RACHUNKOWOŚĆ OBEJMUJE:

- POLITYKĘ RACHUNKOWOŚCI JEDNOSTKI
- PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH
- INWENTARYZACJĘ
- WYCENĘ AKTYWÓW I PASYWÓW ORAZ USTALENIE WYNIKU FINANSOWEGO JEDNOSTKI
- SPRAWOZDAWCZOŚĆ FINANSOWĄ
- GROMADZENIE I PRZECHOWYWANIE DOKUMENTACJI KSIĘGOWEJ
- BADANIE, SKŁADANIE DO REJESTRU SĄDOWEGO, UDOSTĘPNIANIE I OGŁASZANIE SPRAWOZDAŃ JEDNOSTKI

W związku z nadrzędną rolą bilansu w sprawozdawczości finansowej, który odzwierciedla obraz sytuacji majątkowej i finansowej jednostki – przyjęto nazwę **prawo bilansowe**.

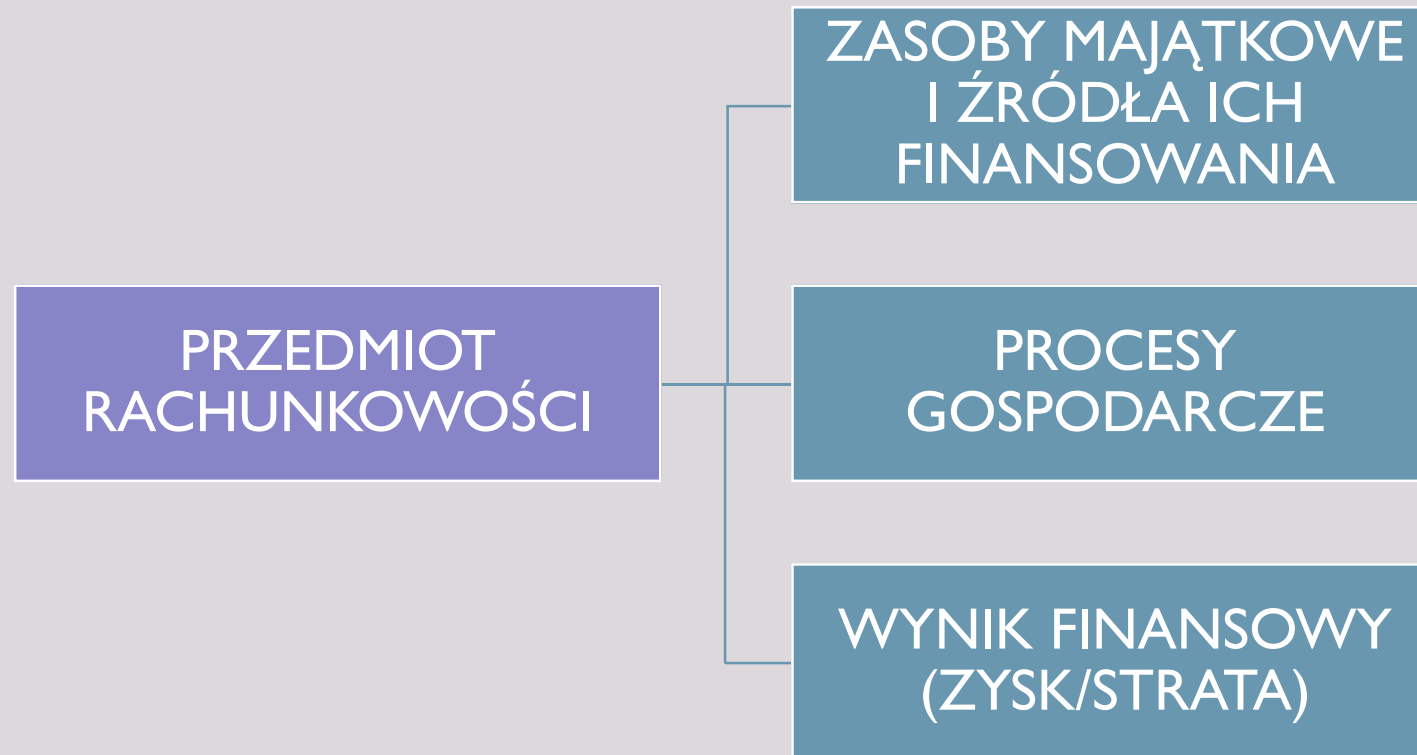
ZAKRES PODMIOTOWY RACHUNKOWOŚCI

KRYTERIUM WYRÓŻNIENIA	Art. 2. UoR 1. Przepisy ustawy o rachunkowości, zwanej dalej „ustawą”, stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 3, do mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
FORMA ORGANIZACYJNO- PRAWNA	1) spółek handlowych (osobowych i kapitałowych, w tym również w organizacji) oraz spółek cywilnych, z zastrzeżeniem pkt 2, a także innych osób prawnych, z wyjątkiem Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego; 2a) przedsiębiorstw w spadku działających zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. [o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej], jeżeli na dzień poprzedzający dzień otwarcia spadku prowadzone były księgi rachunkowe; 3) jednostek organizacyjnych działających na podstawie Prawa bankowego, przepisów o obrocie papierami wartościowymi, przepisów o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, przepisów o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, przepisów o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych lub przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, bez względu na wielkość przychodów; 4) gmin, powiatów, województw i ich związków, a także: a) państwowych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich jednostek budżetowych, b) gminnych, powiatowych i wojewódzkich zakładów budżetowych; 5) jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek, o których mowa w pkt 1 i 2; 6) oddziałów i przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 649 i 1293);

ZAKRES PODMIOTOWY RACHUNKOWOŚCI

WYSOKOŚĆ OSIĄGANYCH PRZYCHODÓW	2) osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku, spółek jawnych osób fizycznych, spółek partnerskich oraz przedsiębiorstw w spadku działających zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. [o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej] jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2 000 000 euro;
FINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH	7) jednostek niewymienionych w pkt 1–6, jeżeli otrzymują one na realizację zadań zleconych dotacje lub subwencje z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub funduszy celowych – od początku roku obrotowego, w którym dotacje lub subwencje zostały im przyznane.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY RACHUNKOWOŚCI

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADA PRAWDZIWEGO I JASNEGO OBRAZU

Art. 4 u.o.r.

I. Jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy.

Ia. W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostka jest obowiązana przedstawiać wszelkie dodatkowe informacje konieczne do spełnienia tego obowiązku w informacji dodatkowej.

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADA KONTYNUACJI DZIAŁANIA

Art. 5 u.o.r.

I. Przyjęte zasady (politykę) rachunkowości należy stosować w sposób ciągły, dokonując w kolejnych latach obrotowych **jednakowego grupowania operacji gospodarczych, wyceny aktywów i pasywów, w tym także dokonywania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych, ustalania wyniku finansowego i sporządzania sprawozdań finansowych** tak, aby za kolejne lata informacje z nich wynikające były porównywalne. Wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości, w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych.

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADA MEMORIAŁU

Art. 6 u.o.r.

I. W księgach rachunkowych jednostki należy ująć **wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty** związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADA WSPÓŁMIERNOŚCI

2. Dla zapewnienia współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów **do aktywów lub pasywów danego okresu sprawozdawczego zaliczane będą koszty lub przychody dotyczące przyszłych okresów oraz przypadające na ten okres sprawozdawczy koszty, które jeszcze nie zostały poniesione.**

ZASADA OSTROŻNOŚCI

Art. 7 u.o.r.

1. Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności. W szczególności należy w tym celu w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, uwzględnić:

- 1) zmniejszenia wartości użytkowej lub handlowej składników aktywów, w tym również dokonywane w postaci odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych;
- 2) *(uchylony)*
- 3) wyłącznie niewątpliwe pozostałe przychody operacyjne i zyski nadzwyczajne;
- 4) wszystkie poniesione pozostałe koszty operacyjne i straty nadzwyczajne;
- 5) rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń.

2. Zdarzenia, o których mowa w ust. 1, należy uwzględnić także wtedy, gdy zostaną one ujawnione między dniem bilansowym a dniem, w którym rzeczywiście następuje zamknięcie ksiąg rachunkowych.

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADA ZAKAZU KOMPENSATY – INDYWIDUALNEJ WYCENY

3. Wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych.

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADA CIĄGŁOŚCI

2. Przy stosowaniu przyjętych zasad (polityki) rachunkowości przyjmuje się założenie, że jednostka będzie **kontynuowała w dającej się przewidzieć przyszłości działalność w niezmnieszonym istotnie zakresie, bez postawienia jej w stan likwidacji lub upadłości, chyba że jest to niezgodne ze stanem faktycznym lub prawnym.** Ustalając zdolność jednostki do kontynuowania działalności, kierownik jednostki uwzględnia wszystkie informacje dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, dotyczące dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres nie krótszy niż jeden rok od dnia bilansowego.

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADA ISTOTNOŚCI

4a. Stosując przepisy ustawy, jednostka kieruje się zasadą istotności. Informacje wykazywane w sprawozdaniu finansowym oraz skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym należy uznać za istotne, gdy ich pominięcie lub zniekształcenie może wpływać na decyzje podejmowane na ich podstawie przez użytkowników tych sprawozdań. Nie można uznać poszczególnych pozycji za nieistotne, jeżeli wszystkie nieistotne pozycje o podobnym charakterze łącznie uznaje się za istotne.

ZASADY PRAWA BILANSOWEGO

ZASADA PRZEWAGI TREŚCI EKONOMICZNEJ

2. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

KATEGORIE POMIARU W RACHUNKOWOŚCI

POMIAR SYTUACJI FINANSOWEJ	POMIAR RENTOWNOŚCI (DOKONAŃ)
AKTYWA PASywa (KAPITAŁY)	PRZYCHODY KOSZTY WYNIK FINANSOWY

MAJĄTEK PRZEDSIĘBIORCY	KAPITAŁ PRZEDSIĘBIORCY
AKTYWA TRWAŁE	KAPITAŁ WŁASNY
AKTYWA OBROTOWE	KAPITAŁ OBCY

ASPEKT RZECZOWY

ASPEKT FINANSOWY

AKTYWA

Art. 3 ust. 1 u.o.r.

Ilekcroć w ustawie jest mowa o:

12) **aktywach** – rozumie się przez to **kontrolowane** przez jednostkę zasoby majątkowe o **wiarygodnie określonej wartości**, powstałe w wyniku **przeszłych zdarzeń**, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych;

AKTYWA
TRWAŁE

AKTYWA
OBROTOWE

AKTYWA TRWAŁE

```
graph LR; A[AKTYWA TRWAŁE] --- B[WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE]; A --- C[RZECZOWY MAJĄTEK TRWAŁY]; A --- D[NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE]; A --- E[INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE]; A --- F[DŁUGOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE]
```

WARTOŚCI NIEMATERIALNE
I PRAWNE

RZECZOWY MAJĄTEK TRWAŁY

NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE

INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE

DŁUGOTERMINOWE ROZLICZENIA
MIĘDZYOKRESOWE

AKTYWA TRWAŁE

I) WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

rozumie się przez to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o **przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok**, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności:

- a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
- b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,
- c) **know-how**.

W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również **nabytą wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych**.

AKTYWA TRWAŁE

2) RZECZOWY MAJĄTEK TRWAŁY

rozumie się przez to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności:

- a) **nieruchomości** – w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
- b) **maszyny, urządzenia, środki transportu** i inne rzeczy,
- c) **ulepszenia** w obcych środkach trwałych,
- d) **inwentarz żywy**.

Obce środki trwałe oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4;

Środki trwałe w budowie – rozumie się przez to zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego;

AKTYWA TRWAŁE

KRYTERIUM	PODZIAŁ ŚRODKÓW TRWAŁYCH
PRAWO WŁASNOŚCI	1. własne 2. obce (użytkowane na podstawie np. umowy najmu, dzierżawy)
CEL WYKORZYSTANIA	1. produkcyjne 2. nieprodukcyjne
SPOSÓB WYKORZYSTANIA	1. czynne 2. czasowo nieczynne (w naprawie) 3. trwale nieczynne (wyłączone z eksploatacji)

AKTYWA TRWAŁE

3) NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE

nalesności z innych tytułów niż z tytułu dostaw wyrobów i towarów oraz usług, wymagalne w okresie dłuższym niż 12 miesięcy;

4) INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE

aktywa posiadane przez jednostkę w celu osiągnięcia w inny sposób korzyści ekonomicznych, tj. przyrost składników lub uzyskania przychodów w formie odsetek dywidend, czynszu czy innych pożytków

2 postaci inwestycji długoterminowych:

- a) **niefinansowe** – przez nabycie nieruchomości lub wartości niematerialnych i prawnych, nie w celu użytkowania w działalności gospodarczej, lecz dla osiągnięcia korzyści w inny sposób;
- b) **finansowe** – w postaci nabytych akcji i udziałów w innych jednostkach, obligacji, innych papierów wartościowych, udzielonych pożyczek innym jednostkom, lokat bankowych długoterminowych.

AKTYWA TRWAŁE

5) DŁUGOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

należy je przyporządkować do okresów sprawozdawczych, których dotyczą, przewidywany okres ich rozliczenia jest dłuższy niż 12 miesięcy

AKTYWA TRWAŁE

WARTOŚCI
NIEMATERIALNE
I PRAWNE

KOSZTY ZAKOŃCZONYCH PRAC ROZWOJOWYCH
WARTOŚĆ FIRMY
INNE WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

RZECZOWE AKTYWA
TRWAŁE

GRUNTY
BUDYNKI,
LOKALE
URZĄDZENIA TECHNICZNE I MASZYNY
ŚRODKI TRANSPORTU
INNE ŚRODKI TRWAŁE
ŚRODKI TRWAŁE W BUDOWIE

NALEŻNOŚCI
DŁUGOTERMINOWE

INWESTYCJE
DŁUGOTERMINOWE

NIERUCHOMOŚCI
DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE
INNE INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE

DŁUGOTERMINOWE
ROZLICZENIA
MIĘDZYOKRESOWE

ZAPASY

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE

KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA
MIĘDZYOKRESOWE

AKTYWA OBROTOWE

AKTYWA OBROTOWE

I) ZAPASY

rzeczowe aktywa obrotowe – rozumie się przez to:

- a) materiały nabyte w celu zużycia na własne potrzeby, charakterystyczna dla jednostek wytwórczych (surowce, materiały pomocnicze, paliwo, opakowania, części zapasowe maszyn i urządzeń);
- b) wytworzone lub przetworzone przez jednostkę produkty gotowe (wyroby i usługi) zdadne do sprzedaży lub w toku produkcji,
- c) półprodukty
- d) towary nabyte w celu odprzedaży w stanie nieprzetworzonym (typowe zapasy).

– są przeznaczone do zbycia lub zużycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności, jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy,

AKTYWA OBROTOWE

**2) NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE – środki pieniężne w rozrachunkach
aktywa finansowe:**

- a) aktywa pieniężne,
- b) instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne jednostki,
- c) wynikające z kontraktu prawo do otrzymania aktywów pieniężnych lub prawo do wymiany instrumentów finansowych z inną jednostką na korzystnych warunkach

– są płatne i wymagalne lub przeznaczone do zbycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub od daty ich założenia, wystawienia lub nabycia, albo stanowią aktywa pieniężne,

AKTYWA OBROTOWE

3) INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE – przede wszystkim krótkoterminowe aktywa finansowe

należności krótkoterminowe – obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,

4) KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

wydatki poczynione na przyszłe okresy, których rozliczenie trwa nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego.

AKTYWA OBROTOWE

ZAPASY

MATERIAŁY
PÓŁFABRYKATY I PRODUKTY W TOKU
PRODUKTY GOTOWE
TOWARY

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG
NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU PODATKÓW, DOTACJI, CEŁ
I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
NALEŻNOŚCI DOCHODZONE NA DRODZE
SĄDOWEJ

INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE

UDZIAŁY I AKCJE
INNE PAPIERY WARTOŚCIOWE
UDZIELONE POŻYCZKI
ŚRODKI PIENIĘŻNE W KASIE I NA RACHUNKACH
BANKOWYCH
INNE ŚRODKI PIENIĘŻNE
INNE INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE

KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA PIENIĘŻNE

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA AKTYWÓW

KAPITAŁ WŁASNY	odzwierciedlenie wartości zasobów majątkowych oddanych do dyspozycji konkretnego podmiotu gospodarczego przez jego założycieli - kapitał podstawowy - kapitały rezerwowe
KAPITAŁ PODSTAWOWY	odzwierciedla równowartość aktywów wniesionych w formie pieniężnej lub rzeczowej do podmiotu przez jego założycieli przy powstaniu przedsiębiorstwa bądź późniejszym powiększeniu jego rozmiarów - kapitalizacja zysku
KAPITAŁY REZERWOWE	odzwierciedlają równowartość tej części aktywów, która została nabyta z wypracowanego przez przedsiębiorstwo zysku
KAPITAŁY OBCE	odzwierciedlają tę część aktywów, którymi dysponuje dany podmiot gospodarczy, a które są faktycznie własnością innych podmiotów gospodarczych - zobowiązania

KAPITAŁ WŁASNY

WEWNĘTRZNY

wkłady
zysk
odpisy amortyzacyjne
sprzedaż majątku
przyspieszenie obrotu

ZEWNĘTRZNY

dopłaty wspólników/
akcjonariuszy
emisja akcji
venture capitals

KAPITAŁ OBCY

ZEWNĘTRZNE

kredyt
pożyczka
dłużne papiery wartościowe
leasing
faktoring
dotacje i subwencje
fundusze pomocowe
alternatywne: crowdfunding

KAPITAŁ WŁASNY

WEWNĘTRZNY

wkłady
zysk
odpisy amortyzacyjne
sprzedaż majątku
przyspieszenie obrotu

ZEWNĘTRZNY

dopłaty wspólników/
akcjonariuszy
emisja akcji
venture capitals

KAPITAŁ OBCY

ZEWNĘTRZNE

kredyt
pożyczka
dłużne papiery wartościowe
leasing
faktoring
dotacje i subwencje
fundusze pomocowe
alternatywne: crowdfunding

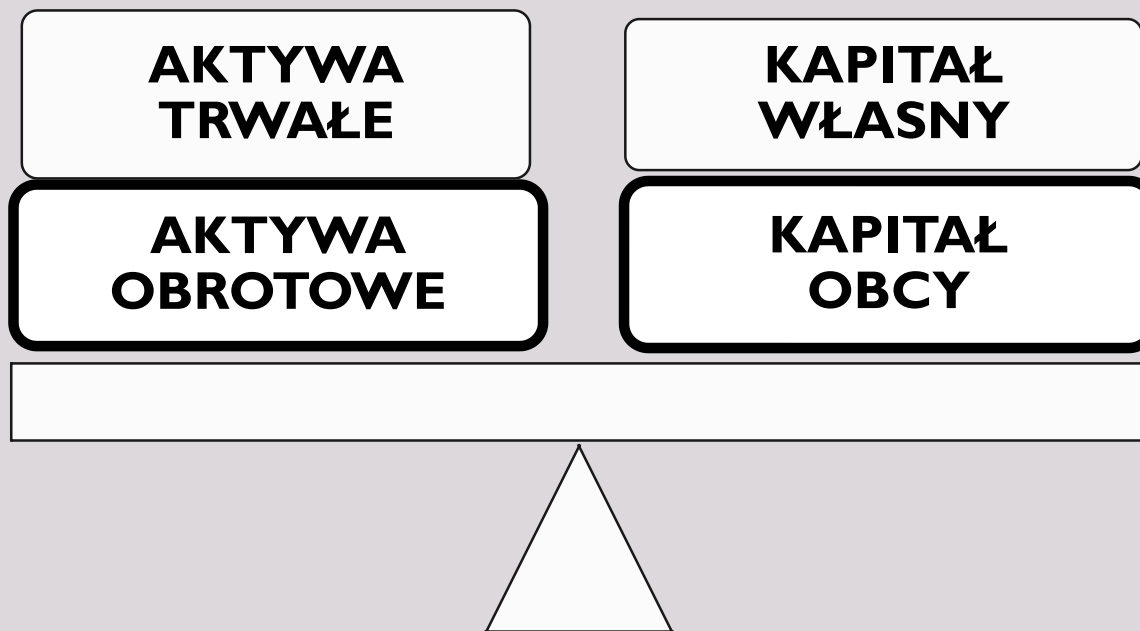
KAPITAŁY OBCE WG TERMINU ICH WYMAGALNOŚCI:

1) długoterminowe – termin wymagalności powyżej roku
(zaciągnięte kredyty i pożyczki)

2) krótkoterminowe – termin wymagalności poniżej roku
(zobowiązania z tytułu dostaw, zobowiązania wobec budżetu, pracowników, bieżące raty kredytów)

CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA WYBÓR FORMY FINANSOWANIA

- forma organizacyjno-prawna przedsiębiorstwa
- rodzaj prowadzonej działalności
- faza rozwoju przedsiębiorstwa
- pozycja na rynku
- sytuacja finansowa
- koszt wykorzystania kapitału
- stopień swobody w decydowaniu o prowadzeniu środków
- ryzyko finansowe
- odpowiedzialność za zobowiązania przedsiębiorstwa

**RÓWNANIE BILANSOWE,
TZW. RÓWNOWAGA BILANSOWA**

BILANS PRZEDSIĘBIORSTWA

Zestawienie majątku jednostki oraz źródeł jego finansowania sporządzone na określony dzień i w określonej formie jest **dokumentem księgowym** i jednocześnie głównym elementem **sprawozdania finansowego**, zawierającym podstawowe informacje o stanie majątkowym i sytuacji majątkowej podmiotu.

Kryteria porządkujące bilansu:

- a) dla aktywów – kryterium płynności (możliwość zbycia)
- b) dla pasywów – kryterium wymagalności (terminy zwrotu)

AMORTYZACJA BILANSOWA

celem amortyzacji bilansowej jest rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji finansowej i majątkowej przedsiębiorcy, jego wyniku finansowego oraz poziomu rentowności. Amortyzacja ma istotny wpływ na wynik finansowy.

amortyzacja bilansowa obejmuje przedsiębiorców zobowiązanych do prowadzenia tzw. pełnej rachunkowości. Stanowi o tym art. 2 ustawy o rachunkowości

Amortyzacja bilansowa to rozłożenie w czasie kosztów związanych z zużyciem określonych elementów majątku podatnika.

Definicję amortyzacji bilansowej można ustalić na podstawie analizy przepisów art. 31 ust. 2, a także art. 33 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

AMORTYZACJA BILANSOWA

AMORTYZACJA BILANSOWA W ŚWIELE USTAWY O RACHUNKOWOŚCI

- zgodnie z art. 31 ust. 2 ustawy o rachunkowości, wartość początkową środków trwałych – z wyjątkiem gruntów niesłużących wydobywaniu kopalin metodą odkrywkową - zmniejszają odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe dokonywane w celu uwzględnienia utraty ich wartości, na skutek używania lub upływu czasu.
- Do wyceny wartości niematerialnych i prawnych oraz sposobów dokonywania od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 31 ust. 2 i art. 32 ust. 1-4 i ust. 6 ustawy o rachunkowości.

PRZEDMIOT AMORTYZACJI BILANSOWEJ

ŚRODKI TRWAŁE – art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości – **rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok**, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki.

Zalicza się do nich w szczególności:

nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego;

maszyny,

urządzenia,

środki transportu i inne rzeczy;

ulepszenia w obcych środkach trwałych;

inwentarz żywy.

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE – art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości - nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności:

autorskie prawa majątkowe,

prawa pokrewne,

licencje,

koncesje;

prawa do wynalazków,

patentów,

znaków towarowych,

wzorów użytkowych oraz zdobniczych;

know-how.

1. początek gdy środek jest gotowy do użycia – realizacja zasady współmierności przychodów i kosztów – potwierdzony odpowiednim dokumentem księgowym – OT (odbiór techniczny)

2. pierwszy odpis w praktyce dokonywany jest zazwyczaj w miesiącu następnym po przyjęciu do używania, gdyż takie podejście zapewnia ujednolicenie rozwiązań księgowych i fiskalnych

ROZPOCZĘCIE AMORTYZACJI

PRZERWANIE I ZAKOŃCZENIE AMORTYZACJI

PRZERWANIE AMORTYZACJI ŚRODKA TRWAŁEGO:

- a) przerwy w użytkowaniu środka trwałego (czasowo nie przynosi przychodów więc zasada współmierności byłaby zaburzona)
- b) ulepszenia środka trwałego

KONIEC AMORTYZACJI:

chwila zrównania odpisów umorzeniowych z wartością brutto środka trwałego (lub wartością brutto pomniejszoną o wartość rezydualną), co powinno nastąpić na zakończenie okresu ich wykorzystania w przedsiębiorstwie. Nie wolno kontynuować amortyzacji środków trwałych utraconych oraz niewykorzystywanych, przeznaczonych do sprzedaży lub likwidacji.

do celów podatkowych amortyzację kończy się z końcem miesiąca, w którym następuje zrównanie sumy odpisów amortyzacyjnych z wartością początkową środków trwałych, lub w którym środki trwałe postawiono w stan likwidacji, zbyto lub stwierdzono ich niedobór

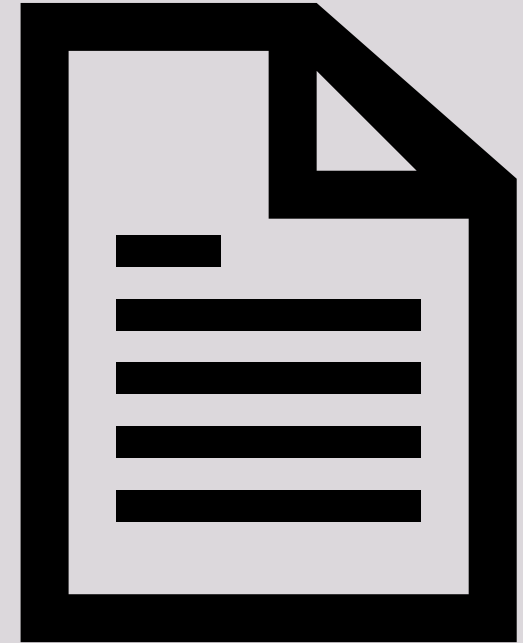
Rozpoczęcie amortyzacji następuje
nie wcześniej niż po przyjęciu
środka trwałego do używania

Odpisów amortyzacyjnych lub
umorzeniowych od środka trwałego
dokonuje się drogą
**systematycznego, planowego
rozłożenia jego wartości
początkowej na ustalony okres
amortyzacji**

zakończenie - nie później niż z
chwilą zrównania wartości odpisów
amortyzacyjnych lub
umorzeniowych z wartością
początkową środka trwałego lub
przeznaczenia go do likwidacji,
sprzedaży lub stwierdzenia jego
niedoboru, z ewentualnym
uwzględnieniem przewidywanej
przy likwidacji ceny sprzedaży netto
pozostałości środka trwałego

PLAN AMORTYZACJI

- podstawą dokonywania amortyzacji w prawie bilansowym jest **PLAN AMORTYZACJI** – INDYWIDUALNY PLAN AMORTYZACJI;
- odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środka trwałego dokonuje się drogą systematycznego, **planowego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji. Rozpoczęcie amortyzacji następuje nie wcześniej niż po przyjęciu środka trwałego do używania, a jej zakończenie - nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową środka trwałego lub przeznaczenia go do likwidacji, sprzedaży lub stwierdzenia jego niedoboru, z ewentualnym uwzględnieniem przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości środka trwałego**

NA DZIEŃ PRZYJĘCIA ŚRODKA TRWAŁEGO DO UŻYTKOWANIA NALEŻY USTALIĆ:

OKRES
AMORTYZACJI

ROCZNĄ
STAWKĘ
AMORTYZACJI

METODĘ
AMORTYZACJI

USTALANIE OKRESU AMORTYZACJI I ROCZNEJ STAWKI AMORTYZACYJNEJ

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o rachunkowości, **przy ustalaniu okresu amortyzacji i rocznej stawki amortyzacyjnej uwzględnia się okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego**, na określenie którego wpływają w szczególności:

- 1. liczba zmian, na których pracuje środek trwały;**
- 2. tempo postępu techniczno-ekonomicznego;**
- 3. wydajność środka trwałego mierzona liczbą godzin jego pracy lub liczbą wytworzonych produktów albo innym właściwym miernikiem;**
- 4. prawne lub inne ograniczenia czasu używania środka trwałego;**
- 5. przewidywana przy likwidacji cena sprzedaży netto istotnej pozostałości środka trwałego.**

AMORTYZACJA A WYNIK FINANSOWY

Wynik finansowy – różnica pomiędzy osiągniętymi przez daną jednostkę gospodarczą w określonym okresie rozliczeniowym przychodami a kosztami ich uzyskania. Jeżeli przychody przewyższają koszty ich uzyskania to tak uzyskany dodatni wynik finansowy jest zyskiem, zaś w odwrotnym przypadku ujemny wynik finansowy jest stratą.

Wynik finansowy jest podstawową przesłanką pozwalającą ustalić rentowność danego przedsiębiorstwa.

Precyzyjne i zgodne ze stanem rzeczywistym przedstawienie wyniku finansowego danej jednostki gospodarczej ma niebagatelne znaczenie

METODY AMORTYZACJI

przepisy ustawy o rachunkowości nie wskazują w jaki sposób ma następować rozłożenie wartości początkowej danego elementu mienia przedsiębiorcy w czasie – szeroki zakres swobody przedsiębiorcy pod względem wyboru metody amortyzacji:

- **METODA LINIOWA;**
- **METODA DEGRESYWNA;**
- **METODA PROGRESYWNA;**
- **METODA JEDNORAZOWEGO ODPISU;**
- **METODA ZBIOROWEGO ODPISU;**
- **METODA NATURALNA;**
- **METODA ZRÓŻNICOWANEGO ODPISU.**

KORZYŚCI DLA PRZEDSIĘBIORSTWA

METODA AMOTRYZACJI

korzyści rozłożone równomiernie	w każdym okresie sprawozdawczym wielkość czerpanych korzyści ekonomicznych jest podobna	metoda amortyzacji liniowej
korzyści pozyskiwane w pierwszych okresach sprawozdawczych	z każdym okresem sprawozdawczym maleją	metoda amortyzacji degresywnej
korzyści z tytułu wykorzystania środka trwałego rosną z upływem czasu	aż do momentu zakończenia wykorzystania	metoda progresywna
korzyści ekonomiczne zależą od konkretnej liczby jednostek produkcji wytworzonych przy wykorzystaniu środka trwałego	określenie dokładne lub z dużym przybliżeniem łącznej liczby jednostek produkcyjnych, jaką środek wytworzy przez cały okres wykorzystania	metoda jednostek produkcyjnych
pośrednie powiązanie środka trwałego i korzyści ekonomicznych	należy kierować się schematem obrazującym utratę wartości przez środek trwały w kolejnych okresach sprawozdawczych	jeżeli przedsiębiorstwo nie może przewidzieć rozkładu korzyści ekonomicznych płynących z używania środka trwałego w czasie ani rozkładu utraty wartości ekonomicznej - uproszczenie w postaci amortyzacji liniowej

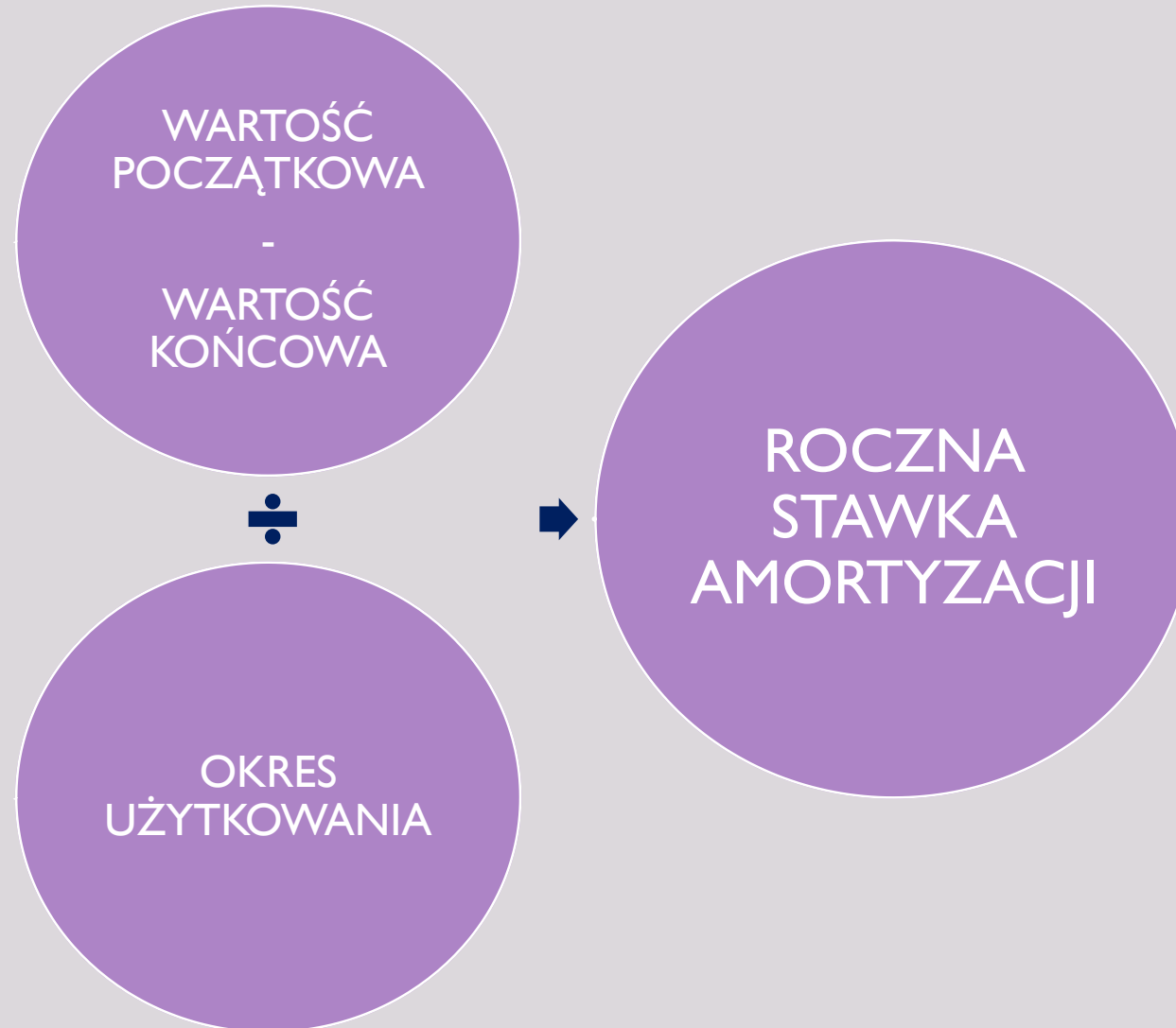
opiera się na założeniu równomiernej utraty ekonomicznej zdolności do użytku danego środka trwałego bądź wartości niematerialnej lub prawnej;

poprawne zastosowanie metody liniowej jest możliwe, kiedy zużycie środka trwałego jest równomierne w czasie;

przedsiębiorca musi bowiem kierować się okresem ekonomicznej zdatności danego środka trwałego

METODA LINIOWA

METODA LINIOWA

METODA DEGRESYWNA I PROGRESYWNA

jeżeli spadek wartości ekonomicznej zdolności do użytku środka trwałego jest w fazie początkowej szybszy, to właściwą metodą będzie **METODA DEGRESYWNA**. Kwoty odpisów coraz mniejsze w miarę upływu czasu.

jeżeli spadek wartości ekonomicznej zdolności do użytku środka trwałego jest w fazie końcowej szybsze, to właściwą metodą będzie **METODA PROGRESYWNA**. Kwoty odpisów wzrastają w miarę upływu czasu.

METODA JEDNORAZOWEGO I ZBIOROWEGO ODPISU

Art. 32 ust. 6 ustawy o rachunkowości

Dla środków trwałych o niskiej jednostkowej wartości początkowej można ustalać odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe w sposób uproszczony, **przez dokonywanie zbiorczych odpisów dla grup środków zbliżonych rodzajem i przeznaczeniem lub jednorazowo odpisując wartość tego rodzaju środków trwałych.**

METODA NATURALNA

- uzależnia wielkość odpisów amortyzacyjnych od wielkości osiągniętych efektów ekonomicznych
1. określenie maksymalnej zdolności wytwórczej danego środka trwałego w momencie jego przyjęcia do używania
 2. ewidencjonowanie efektu produkcyjnego, np. ilości wytworzonych produktów

POJĘCIE PRZYCHODÓW W PRAWIE PODATKOWYM I BILANSOWYM

PRZYCHODY	
W PRAWIE PODATKOWYM	W PRAWIE BILANSOWYM
por. art. oraz art. 7b i 14 u.p.d.o.p.	por. art. 3 ust. 1 pkt 30 i 32 u.o.r.
u.p.d.o.p.: przychody ze źródeł kapitałowych inne przychody	przychody operacyjne (np. przychody ze sprzedaży produktów gotowych, towarów lub materiałów) pozostałe przychody operacyjne (np. rozwiązane rezerwy, otrzymane darowizny, odpisy, subwencje) przychody finansowe (np. otrzymane odsetki, otrzymane dywidendy, udziały w zyskach)
	Art. 3 u.o.r. 30) przychodach i zyskach - rozumie się przez to uprawdopodobnione powstanie w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zwiększenia wartości aktywów, albo zmniejszenia wartości zobowiązań, które doprowadzą do wzrostu kapitału własnego lub zmniejszenia jego niedoboru w inny sposób niż wniesienie środków przez udziałowców lub właścicieli;

POJĘCIE KOSZTÓW W PRAWIE PODATKOWYM I BILANSOWYM

KOSZTY	
W PRAWIE PODATKOWYM	W PRAWIE BILANSOWYM
Por. art. 15 u.p.d.o.p.	Por. art. 3 ust. 1 pkt 31 i 32
koszty uzyskania przychodu	koszty operacyjne (np. koszty wytworzenia sprzedanych produktów) pozostałe koszty operacyjne (np. koszty związane ze sprzedażą środków trwałych, przekazane darowizny) koszty finansowe (np. zapłacone odsetki, straty ze zbycia inwestycji)
	31) kosztach i stratach - rozumie się przez to uprawdopodobnione zmniejszenia w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zmniejszenia wartości aktywów, albo zwiększenia wartości zobowiązań i rezerw, które doprowadzą do zmniejszenia kapitału własnego lub zwiększenia jego niedoboru w inny sposób niż wycofanie środków przez udziałowców lub właścicieli;

WYNIK PODATKOWY A WYNIK RACHUNKOWY

Art. 42. u.o.r.

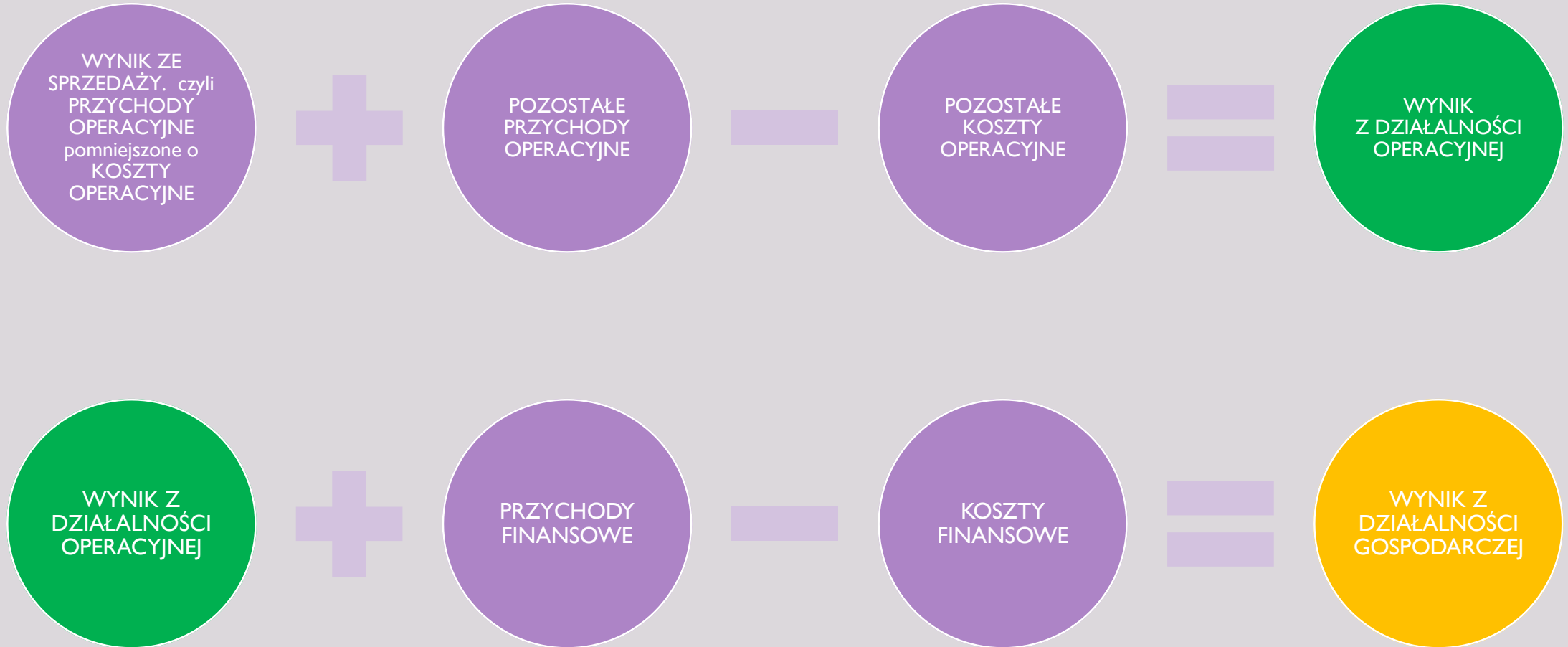
W jednostkach innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji na wynik finansowy netto składają się:

- 1) wynik działalności operacyjnej, w tym z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych;
- 2) wynik operacji finansowych;
- 3) (uchylony)
- 4) obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego, którego podatnikiem jest jednostka, i płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wynik działalności operacyjnej stanowi różnicę między przychodami netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, z uwzględnieniem dotacji, opustów, rabatów i innych zwiększeń lub zmniejszeń, bez podatku od towarów i usług oraz innych podatków bezpośrednio związanych z obrotem, oraz pozostałymi przychodami operacyjnymi a wartością sprzedanych produktów, towarów i materiałów wycenionych w kosztach wytworzenia albo cenach nabycia, albo zakupu, powiększoną o całość poniesionych od początku roku obrotowego kosztów ogólnych zarządu, sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz pozostałych kosztów operacyjnych.

3. Wynik operacji finansowych stanowi różnicę między przychodami finansowymi, w szczególności z tytułu dywidend (udziałów w zyskach), odsetek, zysków ze zbycia oraz aktualizacji wartości inwestycji innych niż wymienione w art. 28 ust. 1 pkt 1a, nadwyżki dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi, a kosztami finansowymi, w szczególności z tytułu odsetek, strat ze zbycia oraz aktualizacji wartości inwestycji innych niż wymienione w art. 28 ust. 1 pkt 1a, nadwyżki ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi, z wyjątkiem odsetek, prowizji, dodatnich i ujemnych różnic kursowych, o których mowa w art. 28 ust. 4 i ust. 8 pkt 2

WYNIK PODATKOWY A WYNIK RACHUNKOWY

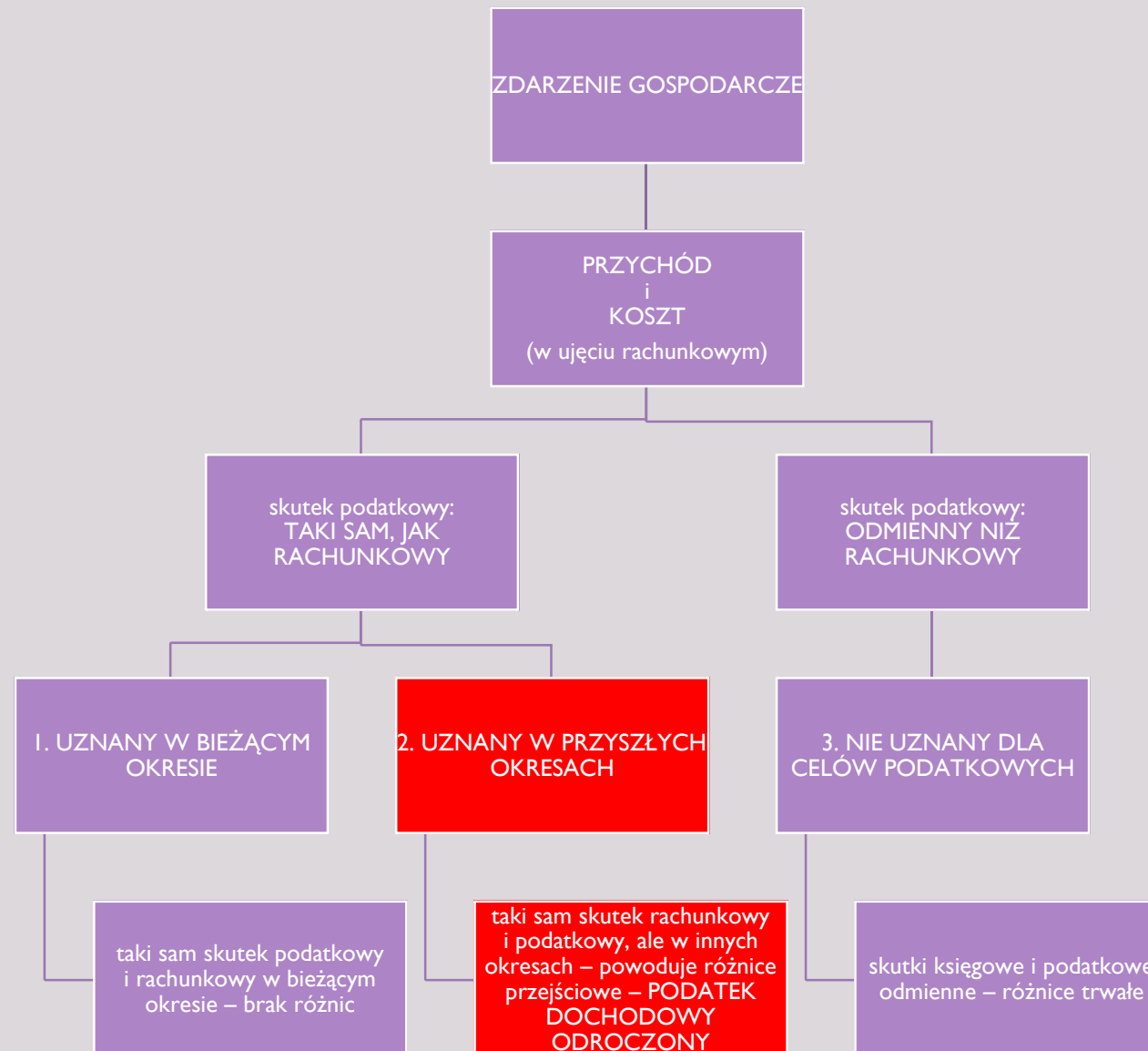
WYNIK PODATKOWY A WYNIK RACHUNKOWY

WYNIK PODATKOWY A WYNIK RACHUNKOWY

	WYNIK FINANSOWY	WYNIK PODATKOWY – DOCHÓD
CEL	USTALENIE WIARYGODNEGO I RZETELNEGO WYNIKU DOKONAŃ JEDNOSTKI	USTALENIE DOCHODU PODATKOWEGO I PODATKU DOCHODOWEGO
WYNIK I SPOSÓB USTALANIA	PRZYCHODY - KOSZTY	PRZYCHODY PODATKOWE - KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODU
SPOSÓB USTALENIA	ZASADY NADRZĘDNE I SZCZEGÓŁOWE W ODNIESIENIU DO POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI	- OGÓLNE WARUNKI UZNANIA ZA KOSZTY/PRZYCHODY PODATKOWE - WYSZCZEGÓLNIENIE POZYCJI UZNANYCH I NIEUZNANYCH ZA KOSZTY/PRZYCHÓD PODATKOWY - WYŁĄCZENIE Z DOCHODU KOSZTÓW/PRZYCHODÓW NIESPOŁĘGNIĄCYCH SZCZEGÓŁOWYCH WARUNKÓW PODATKOWYCH

ODRO CZONY PODATEK DOCHODOWY - ISTOTA

ODRO CZONY PODATEK DOCHODOWY

Art. 37. u.o.r.

1. W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, jednostka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, którego jest podatnikiem.
2. Wartość podatkowa aktywów jest to kwota wpływająca na pomniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przypadku uzyskania z nich, w sposób pośredni lub bezpośredni, korzyści ekonomicznych. Jeżeli uzyskanie korzyści ekonomicznych z tytułu określonych aktywów nie powoduje pomniejszenia podstawy obliczenia podatku dochodowego, to wartość podatkowa aktywów jest ich wartością księgową.
3. Wartością podatkową pasywów jest ich wartość księgowa pomniejszona o kwoty, które w przyszłości pomniejszą podstawę podatku dochodowego.
4. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności.
5. Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.
6. Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

ODRO CZONY PODATEK DOCHODOWY

Art. 37. u.o.r.

7. Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w bilansie oddzielnie. Rezerwę i aktywa można kompensować, jeżeli jednostka ma tytuł uprawniający ją do ich jednoczesnego uwzględnienia przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

8. Wpływający na wynik finansowy podatek dochodowy za dany okres sprawozdawczy obejmuje:

- 1) część bieżącą;
- 2) część odroczoną.

Wykazywana w rachunku zysków i strat część odroczonego podatku dochodowego stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, z uwzględnieniem przepisów ust. 9.

9. Rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem (funduszem) własnym, odnosi się również na kapitał (fundusz) własny.

10. Jednostki, które za poprzedni rok obrotowy nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:

- 1) 25 500 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
- 2) 51 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
- 3) 50 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty – mogą odstąpić od ustalania aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

11. Przepisu ust. 10 nie stosuje się do jednostek, o których mowa w art. 3 ust. 1e pkt 1–6.